

ഇരുട്ടുനീങ്ങുന്നു

കോന്നിയൂർ ആർ നരേന്ദ്രനാഥ്

(കുറിച്ചുകൂടിപ്പിള്ളയുടെ വിട്ട്. തനിനാട്ടിൻപുറം. മുറയ്ക്കു് ഒരു പറ്റം കോഴികൾ തിരിവതേടി കയറിയിറങ്ങി നടക്കുന്നു. അവയെ നോക്കി ഒരു പനം തട്ടുകിൽ കൊച്ചുകുഞ്ഞ് പിള്ള ഇരിക്കുകയാണ്. പ്രായം പെന്തായാളാണ് അയാൾ, കഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ശേഷിച്ചിട്ടുള്ള മുടിയിലൊക്കെ നെച്ചിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒറ്റത്തോർത്തേ ഉടുത്തിട്ടുള്ളു.)

കൊച്ചുകുഞ്ഞ് പിള്ള:—(വായിൽ മുറുക്കുൻ കിടപ്പുണ്ട്) ആർ അതു?... ..

അണിയറയിൽ സ്ത്രീ ശബ്ദം:—ഞാനാ! എന്തിനാ അച്ഛാ?... ..

കൊ. കൃ. പിള്ള:—ജാനുവാരോടി! അണിയറയിൽ:—ആന!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—നീയിങ്ങോട്ടൊന്നുവ! ഒരു കാര്യം ചോദിക്കട്ട്....

അണിയറയിൽ:—ഇപ്പോ വന്നേക്കാമേ...പോ കോഴി! (കോഴിയെ കാടിക്കുന്നു.)

കൊ. കൃ. പിള്ള:—നീയെന്തിനാ അതിനെയാക്കെ കാടിക്കുന്നു! അവിടെങ്ങാനും നിന്നോട്ടെ!...

(സ്ത്രീ അണിയറയിൽനിന്നു രംഗത്തേക്കു് വരുന്നു. ചെറുപ്പക്കാരിയാണ്. നാട്ടിൻപുറത്തുകാരുടെ വേഷം. അധികം ഉയരമില്ല. ശരീരം സാമാന്യം തടിച്ചതാണ്. നല്ല ആരോഗ്യം തോന്നിക്കും. ജാനു കൊച്ചുകുഞ്ഞ് പിള്ളയുടെ മകളാണ്.)

ജാനു:—ആ പെരെല്ലാം കൂടെ ഈ മിറത്തോട്ടു വന്നേച്ചാൽ പിന്നെ ആർക്കും അവിടെ കാലുകുത്താനൊക്കാത്ത പോലാക്കും.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—കോഴിയൊണ്ടെങ്കിൽ അവ കാഷ്ടിക്കാതിരിക്കുമോ പിന്നെ (ചെറുതായി ചിരിക്കുന്നു.) അതുകൊള്ളാം...ങ്ങാ! അവൻ പോയേച്ചു വന്നോടി?

ജാനു:—ആരാ അച്ഛാ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—കൊച്ചുഗോപാലൻ.

ജാനു:—ഇല്ലച്ഛ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അതെന്താ അവ വനിത്ര താമസിക്കുന്നു?

ജാനു:—കൊച്ചേട്ടൻ പെണങ്ങിയാ എറങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—ഓഹോ! പിന്നെ

അവൻ ഇങ്ങനെയൊക്കെ നേരമുമാണോ? ഇന്നിപ്പോഴൊക്കെയാണോ യി ഇത്ര വിശേഷമായിട്ട്?

ജാനു:—ആ! അതൊന്നുമെന്തിനായിത്തീർന്നു, ചോറുപോലും ഉണ്ണാതാ പോയെ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അവൻ ഉണ്ടുവിലേയ്?

ജാനു:—ഞാൻ ചെന്നു് ഉണ്ണാൻ വിളിച്ചപ്പോ എന്ന ചീത്ത പറഞ്ഞു കണ്ണുമാഴുപ്പിച്ചുണ്ടു്!....

കൊ. കൃ. പിള്ള:—(ചിരിക്കുന്നു) അതുകൊള്ളാം!

ജാനു:—കൊച്ചേട്ടൻ മരുന്നോളോ മരുന്നോ ചീവ് കെട്ടി പെക്കണ്ടെ തന്നെ പരേന്ന കേട്ടു.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അതുകൊണ്ടു് ഉണ്ണുവോണോ എല്ലാത്തരം ചീത്ത പരേണമെന്നോണ്ടെ?

ജാനു:—എന്തിനൊന്നുമറിയാത്തില്ല!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—ആ ചാക്കോമാപ്പിള ഇങ്ങോട്ടെങ്ങാനും വന്നോ മോളെ?

ജാനു:—വടക്കേക്കയ്യാലുള്ള വന്നുനിന്നു് ഏതാണ്ടെക്കെ കൊച്ചുട്ടനോട്ടു പരേന്നെ കേട്ടു.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—എന്തൊന്നാ പറഞ്ഞു? നീ ശ്രദ്ധിച്ചോ?

ജാനു:—ഞാനങ്ങാനൊന്നും കേട്ടില്ലച്ഛ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—ചതുർത്ഥൻ കാര്യം വല്ലോമാണോ?

ജാനു:—അയ്യൊ! നിക്ക്!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—ചാക്കോ എന്ന കാണാതെന്താ ചെയ്താക്കുഞ്ഞെ?

ജാനു:—അതെന്തിനൊന്നുമറിയാത്തില്ല.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അയാളെ ഒന്നു ഓട് വരുത്താമോ?

ജാനു:—ചന്ത ഭാഗത്തേക്കാ പോളുമായ്ട്ടു പോയെ. വിട്ടുപോന്നു കാണുന്നില്ല. ചന്തപിരിഞ്ഞിട്ടു് അതിക്കൊണ്ടാനും ചെന്നാക്കാനൊന്നൊക്കുമായിരിക്കും!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—തരാണാളുള്ള പാട്ടുമാക്കെത്തുന്നു. കൊറച്ചുകൂടെ വേണമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടൊണ്ടാരു. അതില്ലായിരിക്കും. അല്ലേയ് അയാളെ ഞൊക്കാനൊക്കെ പോകുന്നില്ല.

ജാനു:—പിടിക്കേൻ പലവെണ്ണ നമൊക്കെ വാങ്ങിച്ചു കക്ക അച്ഛാ! ഒണ്ടാരുനതിന്റെ ഒരു പൊടി പോലുമില്ലാതെത്തീർന്നു.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അതും തീർന്നോ മോളെ?

ജാനു:—കഴിഞ്ഞ പതിനെട്ടാണ്ടിയാ വാങ്ങിയില്ല!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—കണ്ടമാനും കാണിപ്പന്നല്ല പറഞ്ഞു! തീർന്നാ വാങ്ങിക്കാതൊക്കുമോ? വാങ്ങിക്കണേ പണംവേണ്ട? പണമാണെങ്കി..... (മുറുക്കുൻ ചവച്ചുകൊണ്ടു് പുറത്തേക്കു നോക്കി ആലോചിച്ചു് ഇരിക്കുന്നു.)

ജാനു:—വലയ്ക്കൊച്ചുട്ടനും ഭാര്യയും

ഉണ്ടുമാൻ ദർപ്പസ്തതിനകം വന്നേക്കുമെന്നു കേട്ടു.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ആരു പറഞ്ഞു മോളെ?

ജാന:--ഇവിടാരാണ്ടു പറഞ്ഞു!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ഏഴത്തുതന്നെ വന്നിട്ടുതന്നായാ!

ജാന:--കഴിഞ്ഞ ഭാഗത്തിനുപോലും ഇങ്ങൊട്ടൊന്നു വന്നില്ല അവരാരും.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--എന്തിനാ ഭാഗത്തിനു വരുന്നത്?

ജാന:--എല്ലാരുമെന്തിനാ ഭാഗത്തിന് അച്ചന്റേം അമ്മേടേം അടുക്കൽ പോന്നെ? അന്നെങ്കിലും ഒന്നി ചെല്ലാതും കൂടുന്നതു നാട്ടുനടപ്പൊക്കെയല്ലോ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:--അതെ! അങ്ങനൊളള എന്തൊക്കെ നാട്ടുനടപ്പൊണ്ടു. അതു വല്ലോ ഇന്ന് അനുസരിക്കാനൊക്കുമോ?

ജാന:--അങ്ങനൊക്കെ ചെയ്യാഞ്ഞിട്ടാ മനുഷ്യരു തമ്മിൽ ഒണ്ടാതുന്ന സ്നേഹമോ ഇല്ലാതാവുന്ന!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--(അവജ്ഞയോടെ) സ്നേഹം! അതൊക്കെ മനുഷ്യരുടെന്നേ പോയിട്ടു കാലമത്രയായി!.....

ജാന:--നേരം! അതിന്റെ വൈഷമ്യം മറ്റൊരാളോർക്ക!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ആളെ കൃഷ്ണൻകുട്ടിയെന്തിനാ ഇപ്പോഴൊന്നു വരാമെന്നൊളള? വല്ലതും പറന്നു കേട്ടോ?

ജാന:--അമ്മ കല്യാണിച്ചേച്ചിയോടു ഏതാങ്ങൊക്കെ പറന്നെന്നു കേട്ടു.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--എന്തു വാ?

ജാന:--വീതം വെയ്ക്കുന്ന കാര്യമാ...

കൊ. കൃ. പിള്ള:--വീതമോ? ആരുടെ വീതം?

ജാന:--ഇവിടുത്തെ തന്നെ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ഇവിടെത്തന്നെ നിൽക്കുന്ന വീതം വയ്ക്കാൻ?

ജാന:--ഉള്ളതു മതിയെന്നാ! കൊറച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ഇതുകൂടെ ഇല്ലാതാകുംപോലും.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--നേരം! കൊറച്ചൊക്കെ മൊതലൊണ്ടാത്തന്നു. അതൊണ്ടാക്കിയതും നശിപ്പിച്ചതും ഞാനെന്നയാ!

ജാന:--കൊല്ലത്തെ താമസംകൊണ്ടു കടമൊത്തിരിയായെന്നാ കൊച്ചേട്ടൻ ഏഴതിയിരിക്കുന്നു!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--പത്തൊഴുപത്തഞ്ചുരൂപാകൊണ്ടു അന്യനാട്ടിൽ ഒരു കുടുംബം പൊലർത്തിക്കൊണ്ടു പോവാൻതയെടുപ്പമൊന്നുമില്ല.

ജാന:--അതുകൊണ്ടാ കൊറച്ചു വല്ലതും ഇവിടുന്ന് കൊണ്ടുപോകാൻ.....

കൊ. കൃ. പിള്ള:--വിഷമിക്കുന്നവർക്കൊക്കെ കൊടുത്തു സഹായിക്കാൻ ഒരു മനസ്സുകേൾമില്ല, കൊടുക്കാൻ വല്ലതും വേണ്ട?

(ഗൗരിക്കുട്ടിയെത്തു തട്ടുവുമായി രംഗത്തേക്കു വരുന്നു. കൊച്ചു കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ഭാര്യയാണ്. നർച്ച തലച്ചെ. തപ്പിച്ച ശരീരം. ഉയരം കുറവാണ്. നാട്ടുവർത്തന പേഷം)

ഗൗരിക്കുട്ടിയമ്മ:--കൊടുക്കാണെന്നു മില്ലാതാക്കിയതാ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--(ഏഴന്നേരം മുറുക്കാൻ ഇപ്പിക്കൊണ്ടു) ആരും ഒന്നും മന:പൂർവ്വം ഇല്ലാതാക്കിയിട്ടില്ല ഗൗരി...

ഗൗരി:--എന്നാലങ്ങു വാരിക്കോരിക്കൊടുക്കണം! വയസ്സുകാലത്തു സൊസ്തതയോടെ കഴിവാൻ തലേലൊഴുത്തു വേണം.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--വെഷമങ്ങളു വരുന്ന തലേലൊഴുത്തുകൊണ്ടാണെങ്കിലെന്ന അതിനെപ്പറ്റി പരിവേഷിച്ചു കാര്യമില്ലല്ലോ!

ജാന:--കൊച്ചേച്ചിക്ക് കഷായം ഇല്ലല്ലോ ഇന്ന്!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ഇന്നു വൈകുന്നേരത്തേക്കു കൂടി ഇല്ലേ?

ഗൗരി:--കഷായോമില്ല ഇളികേം ഇല്ല!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--മരുണല്ലാം തീർന്നോ?

ജാന:--ഉം! മരുണകൂട്ടു അരിഞ്ഞു ചേർത്താ വററിച്ചു ഇന്നു രാത്രി കുടിക്കാനൊക്ക.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ആ മരുണൊക്കെ ഇങ്ങൊട്ടൊന്നു കൊണ്ടു വാ! ഞാനറിഞ്ഞു തരാം.

ഗൗരി:--പച്ച മരുണൊക്കെ കാണും. അങ്ങാടിയല്ല.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--പണിക്കരുടെ കടൽ വല്ലോരേം പറഞ്ഞയച്ചാ...

ഗൗരി:--എന്തിനാ പറഞ്ഞയക്കുന്നു?

കൊ. കൃ. പിള്ള:--അതെന്താ ഗൗരി!.....

ഗൗരി:--അയാളു തരത്തില്ല.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--നിന്നോടു ആരു പറഞ്ഞു?

ജാന:--കൊടുക്കാറുള്ള കാര്യൊക്കെ കൊണ്ടുകൊടുക്കണമെന്ന് ഇന്നലെ ഞാൻ അതു വഴി പോയപ്പോ വിളിച്ചു പറഞ്ഞല്ലോ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--കൊടുക്കാനുള്ളതുകൊടുക്കും മോളെ! അയാളു പറഞ്ഞില്ലേലും കൊടുക്കത്തില്ലേ?

ഗൗരി:--പറഞ്ഞയയ്ക്കണം. അപ്പോക്കാണാം.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--പെറു കെടക്കുന്നോർക്കു മരുണകൊടുക്കാനൊക്കുമോ?

ഗൗരി:--അങ്ങനൊക്കെ വിചാരമൊണ്ടോ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:--വിചാരമില്ലാത്തല്ല ഗൗരി! നിന്റെ വർത്തമാനം കേട്ടാത്തോന്നും ഞാൻ മന:പൂർവ്വം മിണ്ടാങ്ങിരിക്കുവാനെന്നു

ഗൗരി:--മന:പൂർവ്വമാണെന്നാ ഇപ്പോ പിള്ളാരൊക്കെപ്പറയുന്നു!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--എന്റെ മക്കളോ

ക്കെ അങ്ങനെ പറയാൻ തൊടങ്ങിയത്...

ഗൗരി:--ഒന്നും ചെയ്യേണ്ട! കൂനിലിപ്പിച്ചു ഇവിടെത്തന്നെത്താ മതി!

ജാന:--കൊച്ചേച്ചിക്കു കുടിക്കാൻ ജീരകാരിഷ്ടംഭോ ഇല്ലല്ലോ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ശങ്കരൻനായരു എന്താ ഇതു വരെ ഇങ്ങൊട്ടു വരാഞ്ഞത്!

ഗൗരി:--എന്നോടാണോ ചോദിക്കുന്നത്?

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ഞാനാരേ ടുമായിട്ടു ചോദിച്ചതല്ല. അയാടെ ഭാര്യ പ്രസവിച്ചിട്ടു രണ്ടാഴ്ചയിലധികമായില്ലോ? ഇങ്ങൊട്ടൊന്നു വന്നിട്ടു പോകേണ്ടതു് ഒരു മര്യാദയല്ലോ?

ഗൗരി:--മറ്റൊരാളോരാരും മര്യാദ കാണിക്കാത്തപ്പോ അയാളെന്തിനാ മര്യാദക്കാരനാകുന്നു?

കൊ. കൃ. പിള്ള:--മറുളളൊരു എന്തു മര്യാദക്കോ കാണിയെ?

ഗൗരി:--ഒന്നുമില്ല.

ജാന:--കൊച്ചേച്ചി കെടുന്ന കുറച്ചിലുതന്നെയാ!

ഗൗരി:--പെറുകെടക്കുന്നോരെ കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നത് കഷ്ടം!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--അവളെന്തിനാ മോളെ കരേന്ന?

ഗൗരി:--ഇതു വല്ലതുമറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ! ഹോ!.....

കൊ. കൃ. പിള്ള:--എന്തിനാ മോളെ?

ജാന:--ശങ്കരനായരുപേട്ടൻ എന്നീ ഇവിടെ വാത്തില്ല. ചേച്ചി ഇവിടെക്കെടുന്ന നരകിക്കും. എന്തൊക്കെപ്പോഞ്ഞൊണ്ടാ കുറച്ചിൽ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ഭാര്യ പ്രസവിച്ചാലേങ്കിലും ഭർത്താവു് ഒന്നു വന്നു ചു പോകാതിരിക്കത്തക്കവിധം നമ്മളെന്തൊന്നു ചെയ്തു അയാളോടു! അതുകൊണ്ടല്ലോ അവർക്കു് ഇത്ര വിഷമം?

ഗൗരി:--അയാളിനി ഇവിടെ കാലുകുത്തണമെങ്കി അവർക്കു വീടു വെച്ചുകൊടുക്കണം.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--വീടോ?

ഗൗരി:--ഒന്നും അറിയാത്ത മട്ടിലല്ലോ വർത്തമാനം!

കൊ. കൃ. പിള്ള:--ഒരു വീടുവെക്കണമെങ്കിൽ പത്തയ്യായിരം രൂപയെങ്കിലും വേണ്ടേ?

ഗൗരി:--വേണം. ചുമ്മാത്തൊക്കത്തില്ല.

കൊ. കൃ. പിള്ള:--അഞ്ചുരൂപയ്ക്കു് വഴിയല്ലാത്ത ഞാൻ അയ്യായിരത്തിലൊന്നു വിടെപ്പോകാം?

ജാന:--കുടിക്കത്തു് പ്രസവത്തിനു് വന്നപ്പഴേ പരന്നതാ. ഇനിയതു സാധിച്ചില്ലെങ്കി കൊച്ചേച്ചി ഇവിടെതാ മറിച്ച് മതി, എന്നൊക്കെയൊ ശങ്കരൻനായരുപേട്ടൻ ഏഴത്തയച്ചേ!

ഗൗരി:--ഒണ്ടാതുന്ന മൊതലൊക്കെ നാട്ടുകാരെ നന്നാക്കാനെന്നും പറഞ്ഞു കണ്ടുമാനം കാണിച്ചിട്ടു്.....ഇതു ക

ഒന്നിരക്കെ കിടന്നതിന്!...

കൊ. കൃ. പിള്ള:- ഞാൻ കാണിച്ചത് തെറ്റാണെന്ന് പറയുന്നതിൽ സന്തോഷമൊണ്ടെങ്കിൽ പറഞ്ഞോളിൻ!...

ഗൗരി:- പറഞ്ഞതിലാണോ കുറവ്?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- ഞാനാരും കുറവ് പറഞ്ഞില്ല.

ഗൗരി:- എപ്പി ചെണ്ണേ ജാനു! നി കൊച്ചുകുലാണിടത്തേയ്ക്കു ചെല്ലൂ. അവകാശമില്ല.

ജാനു:- കഷ്ടമായെണ്ണേണ്ട?

ഗൗരി:- നിന്റെ അമ്മനോടു ചോദിക്കൂ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:- പണിക്കരുടെ കടേല്ക്കൂ ആരെയെങ്കിലും പറഞ്ഞയക്കൂ. അയാളു് അങ്ങാടി കൊടുത്തയക്കും. ചെല്ലൂ.

ഗൗരി:- കൊച്ചിനെ കെട്ടത്താനുള്ള തൂണും ഒരു നനച്ചിട്ടേയ്ക്ക്. പെറു കെടക്കുന്നോർക്കുദേഹത്തിനു നല്ലൊരു ചെയ്തില്ലെങ്കിലും.....

ജാനു:- അങ്ങാടിക്കു് ആളു് അയയ്ക്കട്ടോ അച്ഛാ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- ഉം!...

(ജാനു പോകുന്നു.)

ഗൗരി:- (സമധാനമായിട്ടു്) ഇവിടെ ഓരോന്നു ചെയ്യുമ്പോ ഞാൻ വരാറുള്ളതാ. അന്നു് അതൊക്കെ ആരു വകവയ്ക്കാനാ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- നല്ലകാര്യം ചെയ്യു

നോർക്കു് വിഷമം സഹിക്കാതെ സാധിക്കുന്നില്ല ഗൗരി!...

ഗൗരി:- നല്ല കാര്യം!... വീട്ടു വേണ്ടെന്നു വെച്ചിട്ടു് എന്തൊന്നു നല്ല കാര്യം? പത്തുപതിനയ്യായിരത്തിന്റെ മൊത്തം ലൊക്ക പുളിശ്ശേരിക്കുവെച്ചിട്ടുണ്ടോ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- അങ്ങനെ പറയരുതു്! ഇവിടെ ഈ നാട്ടിൻ പുറത്തു് എത്ര പേർക്കു് ജീവിക്കാനുള്ള തൊഴിലു് ഒണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തു്? നീയൊന്നു് ആലോചിക്കൂ!

ഗൗരി:- ആലോചിച്ചാ മതിയല്ലോ? മക്കളൊക്കെ നടന്നു വിഷമിക്കുവാ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:- അതു് അവരുടെ കഴിവുകേടുകൊണ്ടു്. അല്ലാതെ നിക്കൊന്നും പറയാനില്ല.

ഗൗരി:- ഒരുത്തൻ കൊല്ലത്തുകടന്നു് കഷ്ടപ്പെട്ടുവാ! പത്തുപതിനയ്യായിരം രൂപ കിട്ടും. നാലഞ്ചുപിള്ളേരും ഭാര്യയും എന്നും പാർക്കുകൊണ്ടു് അതങ്ങിനെ. മോളൊരുത്തി രണ്ടാംപ്രസവത്തിനുവന്നു് കടന്നു കരച്ചിലോടെ കരച്ചിലു് അവടെ ഭർത്താവു് ഇന്നിതിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നില്ല. ഒരു മോനു് പരീക്ഷയ്ക്കു് പണം അടയ്ക്കാനില്ലെന്നും പറഞ്ഞു് മൊലോ വീർപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അങ്ങമിങ്ങും നടക്കുവാ! കല്യാണം ആലോചിച്ചു് വെച്ചിട്ടു് നടത്താൻ പണമില്ലാതെ പെണ്ണു വീട്ടിൽനിന്നു് നാശം! ദൈവമെപ്പോലവിനു നാലുകാശിപ്പാതെ കഷ്ടപ്പെട്ടു് അതങ്ങിനെ:

എന്താണു് ഇതൊന്നുമറിഞ്ഞില്ലേ! എന്തമട്ടിലൊരാളു് ഒരു ഇറപ്പം!..... ഫോ! എന്തൊരു സൊഖമാണെന്നറിയാമോ ഈ വീട്ടിലു്!.....

കൊ. കൃ. പിള്ള:- ജീവിതം സുഖമാണെന്ന് ആരൊക്കെയും പറഞ്ഞാ ഇവിടെ?

ഗൗരി:- പറയാതിരുന്നാപ്പിന്നെ ഇതൊന്നും ബാധിക്കുന്നില്ലല്ലോ. ഒണ്ടാതെന്നു കാശൊക്കെ ചർക്കുപെടുത്തിച്ചു് മുടിച്ച്..... നാട്ടുകാരെ നന്നാക്കി വീട്ടുകാരെ മുടിച്ച്.....

കൊ. കൃ. പിള്ള:- കഷ്ടപ്പെടാതെ മനപ്പൂർവ്വം വലിച്ചുവെക്കുന്നതാണെന്നല്ലേ നിന്റെ വിചാരം!

ഗൗരി:- പിന്നെല്ലോ? മനപ്പൂർവ്വം തന്നെയാ. അല്ലെങ്കിൽ അന്നൊക്കെ ഞാൻ വേറേവേ കേൾക്കാത്തതെന്താ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- ചർക്കയും നൂൽത്തുപ്പും പറപ്പിക്കാൻ ഒരു പള്ളിയിലും തൊറന്നു.

ഗൗരി:- നാട്ടുകാരാരേലും അന്നു സഹകരിച്ചോ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- ഇല്ല. ഏതു നല്ല കാര്യത്തിനും ആദ്യം അധികം പേരു് സഹകരിച്ചിട്ടില്ല ഗൗരി!.....

ഗൗരി:- അല്ല! നാട്ടുകാർക്കു് വേണ്ടായെങ്കിലിന്നെന്നിന്നു ഈ വയ്യാവേലിന്നു് ഇറങ്ങിത്തരികുവന്നു്?

കൊ. കൃ. പിള്ള:- എന്തിനാണു് ചോദിച്ചാലു് എന്നിന്നു് മറുപടിയില്ല. എ

ദി കൊടയ്ക്കൽ റെറ്റൽ ഫാക്ടറി

കൊടയ്ക്കൽ പി. ഒ.

കേരളാ സ്റ്റേറ്റ്.

ബാസ്റ്റൽമിഷ്യൻ ട്രെയിഡിംഗ് കമ്പനിക്കുവേണ്ടി 1911-ൽ വിദഗ്ദ്ധജർമ്മൻ എൻജിനീയറന്മാരാൽ സ്ഥാപിച്ച കൊടയ്ക്കൽ റെറ്റൽ ഫാക്ടറിയിൽ ജർമ്മനിയിൽനിന്നും തന്നെ പ്രത്യേക പരിശീലനം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള വിദഗ്ദ്ധന്റെ സമർത്ഥമായ മേൽനോട്ടത്തിൽ നിർമ്മിക്കുന്നതും മുന്തൂറു റാത്തൽ ഭാരം വരെ താങ്ങാൻ ശക്തിയുള്ളതുമായ ഇൻഡ്യയിലെ ഏറ്റവും മികച്ച ഓട്ടുകൾ മറ്റു പോട്ടറി സാധനങ്ങളും കോട്ടയത്തു ചന്തക്കടവിലുള്ള ശ്രീ കെ. വി. ഇപ്പന്റെ ഗോഡൗണിൽനിന്നും മിതമായ വിലയ്ക്കു് ലഭിക്കുന്നതാണു്.

ദി കൊടയ്ക്കൽ റെറ്റൽ ഫാക്ടറി,

കൊടയ്ക്കൽ പി. ഒ.

കുൻ വിശ്വാസമനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചു. വേലയൊന്നുമില്ലാതെ തോറ്റൊന്നാകുന്ന പാവങ്ങളെ എന്തെങ്കിലും ഒരു തൊഴിലു് പഠിപ്പിച്ചാൽ അവർക്കു് ഒരു നല്ലകാര്യമാകുമല്ലോന്നു കരുതി. അതിന്നു ഞാൻ ചർക്കാപാശാല തൊടേണ്ടിമെ!

ഗൗരി:-പിന്നെന്താ പട്ടിയിടേണ്ടി വന്നതു്?.....

കൊ.കൃ.പിള്ള:- പട്ടിയിടേണ്ടിവന്നു. അത്രതന്നെ എന്നാലും നാലഞ്ചു പേരെങ്കിലുംഅതുകൊണ്ടു നന്നായല്ലോ.

ഗൗരി:-(പരിഹാസത്തോടെ) പ്രയോജനമൊണ്ടായതു് നമുക്കാ. ഒണ്ടാരു ന മൊതലല്ലാം ഇല്ലാതായി. നിത്യദാരിദ്ര്യമായി! (ഗർൽദത്തോടെ) അല്ല ലും അലച്ചിലും ഇല്ലാതെ മനസ്സാലത്തോടെ കഴിഞ്ഞിട്ടത്രന്നാളായി.

കൊ.കൃ.പിള്ള:- വെഷമങ്ങളുണ്ടായാൽ അതു നേരിടണം.

ഗൗരി:-നേരിടണം! നല്ലൊരു തുണിയുടുത്തിട്ടു് നല്ല ആഹാരം കഴിച്ചിട്ടു് സ്വസ്ഥരായിട്ടൊന്നുറങ്ങിയിട്ടു്.....എത്രന്നാളായി.....

കൊ.കൃ.പിള്ള:-എന്റെ ഉദ്ദേശമൊക്കെ ഹലിച്ചിരുന്നുങ്കിൽ.....ആർക്കും വെഷമിക്കേണ്ടി വരത്തില്ലായിരുന്നു.

ഗൗരി:-(കണ്ണുനീറത്തു്) കാവിലെ ഉൽസവം മുടങ്ങിട്ടു് ഏഴുകൊല്ലമായി. ചിററും നക്കോതായി. ഒരുകാലത്തും ഇങ്ങനൊരു കാലക്കേട്ടു് ഈ കുടുംബത്തിനുണ്ടായിട്ടില്ല.

കൊ.കൃ.പിള്ള:-എല്ലാം നേരം. പണമൊക്കെ പാറശാലയ്ക്കു് ചെലവാക്കാമെന്നു് വിചാരിച്ചപ്പോൾ ചില വെഷമം ഒണ്ടാകുമെന്നു കരുതിയതാ. എന്നാലും ഇങ്ങനൊക്കെ ആവിത്തിരുമെന്നു് ആരും കരുതിയില്ല.

ഗൗരി:-പറയേണ്ടപ്പോൾ പറയേണ്ടതു് ഞാമ്പറഞ്ഞു ആരു് കേക്കാനാ?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-അതാമാ ആപോണെ? ഞെ? ആരാ?

ഗൗരി:-കൊച്ചുഗോപാലനാണെന്നു തോന്നുന്നു:

കൊ.കൃ.പിള്ള:-ഗോപാല! എട!

ഗോപാ:-(അകലെ) എന്താ? (രംഗത്തേയ്ക്കു് വരുന്നു. ചെറുപ്പക്കാരൻ. ആരോഗ്യമുള്ള ശരീരം. സാമാന്യം സുന്ദരൻ. സാധാരണവേഷം. മുഖം മട്ടാ നമാണ്.)

കൊ.കൃ.പിള്ള:-നീയൊന്നും കഴിച്ചില്ലേ?

ഗോപാ:-എന്തിന്നാ കഴിക്കുന്ന?

ഗൗരി:-മനുഷ്യരൊക്കെ എന്തിന്നാ വല്ലോ കഴിക്കുന്ന?

ഗോപാ:-മനുഷ്യർക്കുവേണ്ട മറ്റു കാര്യങ്ങളൊന്നും നമുക്കുവേണ്ടകിൽ ഉണ്ണുന്നതെന്തിന്നാ?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-നിനക്കെന്നാ ഫീസ് അടയ്ക്കേണ്ടതു്.

ഗൗരി:-ന്റുപ്രാവശ്യം അവൻ പറഞ്ഞിട്ടും മനസ്സിലായില്ലേ?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-(മുഷിഞ്ഞു്) എ

ന്തേലും ചോദിച്ചാ അതിനപ്പുറത്തു ചാട്ടുന്നതെന്തിന്നാ? വല്ലോ പറയാനുണ്ടെ പറയണം!

ഗോപാ:-പണമില്ലെങ്കിലിന്ന തീയതി അറിയുന്നതെന്തിന്നാ?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-ചാക്കോ എന്തോ പറഞ്ഞു?

ഗോപാ:-ചക്രമൊന്നുമില്ലെന്നു്.

കൊ.കൃ.പിള്ള:- പിന്നെങ്ങിന്നാ മോനെ.

ഗോപാ:-(ചെറുപ്പോടെ)ഞാനെന്റെ കാര്യം നോക്കിക്കോളാ!

ഗൗരി:-അതെന്താ നീവങ്ങിനെ പറേന്നാ?

ഗോപാ:- വീട്ടിലുള്ളവർക്കാർക്കും എന്റെ കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ചിന്തയില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ എന്റെ കാര്യം ഞാനെങ്കിലും നോക്കാതൊക്കുമോ? ഇത്രയുമായല്ലോ. ഇനീം ചാവാനൊക്കുമോ?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-ചാവേണ്ട കാര്യമൊന്നുമില്ല.

ഗോപാ:-കാളേജിൽ പഠിച്ച് വല്ല തൊഴിലും ചെയ്യാനുള്ള യോഗ്യത നേടാനുള്ള അവസരം ഉണ്ടാക്കാൻ....

ഗൗരി:-പണ്ടത്തേപ്പോലെ ഇന്നു നമുക്കു കഴിവൊന്നുമില്ല.

ഗോപാ:- കഴിവില്ലാതായതെങ്ങിന്നാ?

ഗൗരി:-ആണ്ടിരിക്കുന്നു. നിൻറപ്പുനോട്ടു ചോദിക്ക!

കൊ.കൃ.പിള്ള:-അതിനു ഞാന്തന്നെയാ ഉത്തരവാദി. നിങ്ങളൊക്കെ അനുഭവിക്കാനുള്ള മൊതലാണല്ലോ ആദർശത്തിനുവേണ്ടി ഞാനെടുത്തു ചെലവാക്കിയതു്!

ഗോപാ:-അതിനെപ്പറ്റി പരിഭവം പറയുകയല്ല ഛ്ച! ചേട്ടനും ചേട്ടത്തിമാരുമൊക്കെ അവരവരുടെ കാര്യം നോക്കുന്നുണ്ടു്. ഇനി ഞാനും ജാനവും ഉണ്ടു്. അവർക്കും ജീവിക്കാനുള്ള ചുറ്റുപാടൊണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കേണ്ടേ?

ഗൗരി:-(വിഷമിച്ച്) അതിലൊന്നും നോട്ടമില്ലാത്തല്ല മോനെ!

ഗോപാ:-ഞാൻ നാട്ടുവിദ്യക്കാരം. ഇവിടാണെങ്കിലല്ലേയുള്ളു വിഷമം! വല്ലെടത്തും പോയി ചുമട്ടേത്തോ പാറപൊട്ടിച്ചോ ജീവിച്ചോളാം.

കൊ.കൃ.പിള്ള:-നെന്നെക്കു് കാളേജു പഠിത്തത്തോടെത്തോന്നാ ഇത്ര ഭ്രമം?

ഗോപാ:-നാലുപേരുടെ കൂടെ നമുക്കും നട്ടുനിവർന്നു നിൽക്കണമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു്.

കൊ.കൃ.പിള്ള:-വേലചെയ്തു ജീവിക്കുന്നവനു് എവിടെ പെണാലും നിവർന്നുനിൽക്കാനൊക്കും മോനെ. നീയെന്തു നല്ലപോലെ പഠിച്ചിട്ടില്ലോ?.....അതു ശരിക്കു പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയാലെന്തിന്നാ?

ഗൗരി:-പരീക്ഷയ്ക്കു് ഫീസ് അടയ്ക്കാൻ രണ്ടുദിവസമൊള്ളപ്പോഴാണോ ഇതു ചോദിക്കുന്ന?

കൊ.കൃ.പിള്ള:- പരീക്ഷയെഴുതേണ്ടാനല്ല പറയുന്ന. ആണത്തമായിട്ടു

കഴിഞ്ഞുകൂടാനൊള്ള അറീവുകയ്യിലിരിക്കുമ്പോ മരൊന്നിന്റെ പൊരകെ പോയി വെഷമിക്കണമെന്നുണ്ടോ?

ഗോപാ:-നെയ്ത്തും പഠിത്തവും ഒന്നിച്ചു പഠിപ്പെന്നാണോ പറയുന്ന?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-അല്ല മോനെ! നമ്മുടെ മൊതലൊക്കെ ഖദറിനും കൈത്തറിക്കു മല്ലേറ്റാ ചെലവാക്കിയെ! അതിൽനിന്നു് ജീവിക്കാനൊരു വഴിയുണ്ടാകുമോന്നു നോക്കുണ്ടെ! ഗാന്ധിയദ്ദേഹം കാണിച്ച മാർഗ്ഗം തെറ്റുമോ?

ഗൗരി:-അതിന്റെ പൊരകെപോയി ദാരിദ്ര്യല്ലാതെ എന്തെങ്കിലുമൊണ്ടോ?

കൊ.കൃ.പിള്ള:-അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളൊക്കെ കേട്ടു് എന്തിക്കൊരുതരം കമ്പനായി അതു പരീക്ഷിക്കാൻ എന്റെ മൊതലൊക്കെ ചെലവാക്കി. വിഷമം ഒണ്ടായപ്പോഴുടനെ ഒണ്ടാരു നോക്കുമൊക്കെ ഇട്ടേച്ചുപോയി, നിങ്ങളും എന്നെ ഇങ്ങനെകാറ്റം പറഞ്ഞൊണ്ടിരിക്കുവാ! എല്ലാതരം ഇങ്ങനെ എന്നിൽ നിന്നകന്നാൽ...(ഗർൽദം) അകന്നാൽ...

(ഗൗരിക്കട്ടിത്തയും ഗോപാലനും വല്ലാതെ കലുങ്ങി, കൊച്ചുകുഞ്ഞ് പിച്ചുള്ളയുടെ വേദന അവരെയും വല്ലാതെ ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എത്രയെഴുത്തുണ്ടെന്നറിയാതെ വികാരാധിനരായി കഴിയുകയാണ് അവർ.)

ജാന:-(അണിയാറയിൽ) അപ്പോ! വെള്ളം ചൂടായി. കുളിക്കാൻ നേരമൊത്തിമിടയാ!

കൊ.കൃ.പിള്ള:-വരുനു മോളേ! (ഗോപാലനോടും ഗൗരിയോടുംതിരിഞ്ഞു്)മറുളളവർ പറയുന്നതു് എന്തിക്കു് സഹിക്കാം...എന്നാൽ നിങ്ങളൊക്കെ...എന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ അംശങ്ങളും!...

(അകത്തുനിന്നു് ഒരു പൂച്ച വാലും പൊക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ഗൗരിയോടും അടുത്തുവന്നു്. അലച്ചുകുടങ്ങുന്നു. കൈകൊണ്ടു് അതിനെ അപർ തളി നിക്ഷന്നു പിന്നെയും അതു അടുത്തുവന്നു് അലച്ചുകുടങ്ങുന്നു.)

ഗൗരി:-മെ! പൂച്ചേ! പോ! വാലും കണ്ണുപോലെ പിടിച്ചോണ്ടു വന്നു് ഒരചാരുനെ കണ്ടില്ലോ! പ്രാതലുകഴിക്കാൻ സമയമായി. ക്ഷണിക്കാൻ വന്നിരിക്കുവാ! (പൂച്ച കൊച്ചുകുഞ്ഞ് പിച്ചുള്ളയോടും അടുത്തുവന്നു്)

കൊ.കൃ.പിള്ള:- (പൂച്ചയെ തടവിക്കൊണ്ടു്) പാവം! ഇപ്പോ വരാം ചക്കി!...(അകത്തേക്കു് വിളിച്ചുപറയുന്ന മട്ടിൽ) പിണ്ണതെലമൊണ്ടെങ്കി കൊറച്ചു കുളിപ്പെരേൽ വെച്ചേരു മോളെ! മഴക്കോളു കണ്ടപ്പോ മുതൽ ഒരു വല്ലാത്ത കാലുകഴപ്പു്!

ജാന:-(അണിയാറയിൽ) ഭരണിടെ അലിലു് കക്കനേ ഒളളച്ചാ! ഇന്നലെ കൊച്ചേച്ചിക്കു മേത്തുതേക്കാൻ ഉറവിടയെത്തു.

കൊ.കൃ.പിള്ള:-കക്കനായാലും ത

കേൾക്കട്ടെ. എണ്ണയംകാണും മോളേ! ഞാ! വെള്ളത്തിന് നല്ല ചൂടുവേണേ!

ഗൗരി:—(അകത്തേക്ക്) കൊറച്ചു കോഞ്ഞാണ്ടു ചൂടുട്ടുത്ത് അടുപ്പിലു വെച്ചേയ്യ!

കൊ.കൃ.പിള്ള:—ഞാനിത്ര വെള്ളം മേഞ്ഞാഴിച്ചേച്ചു വന്നേക്കാം... (അകത്തേക്ക് പോകുന്നു. പൂച്ചയും അലച്ചു കൊണ്ടു പുറകെ പോകുന്നു)

ജാന:—(മറുപടിയെടുത്ത് അകത്തേക്ക് വരുന്നു) കൊച്ചേട്ടനെ വല്ലോ! വന്നു കഴിച്ചേച്ചു പോകരുതോ?

ഗൗരി:—രാവിലെ കരിപ്പട്ടിക്കാപ്പി കൊറച്ചു കഴിച്ചതല്ലേ? വെറും വയറുമായി ഇങ്ങനെ നടന്നു വല്ല ദിനോം വന്നാലോ?

ഗോപാ:—എനിക്ക് ഒന്നും കഴിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഗൗരി:—അതോ കാപ്പിക്കടേക്കുറി വല്ലതു തിന്നോ?

ഗോപാ:—അതിനു ചക്രം വേണ്ട?

ജാന:—പെണ്ണി മൂക്കും വീർപ്പി ചോണ്ടു നടന്നു ചക്രമൊണ്ടാകുമോ?

ഗോപാ:—എന്തൊക്കെ പറയണമെന്നു വിചാരിച്ചുനടന്നിരുന്നോ ഞാനിപ്പം വന്നതു?

ഗൗരി:—എന്തോന്നു മോനെ?

ഗോപാ:—അച്ഛനെ കാണുമ്പോ ഒന്നും പറയാൻ തോന്നുവേല!

ഗൗരി:—നേരമേനെ! എന്റെ ഉള്ള കത്തിപ്പോകുമ്പോ വിചാരിക്കും നല്ലതു നല്ലു പറയണമെന്ന് എന്നാ

ലും പറഞ്ഞുതൊങ്ങുമ്പോ എല്ലാം നെത്തുപോകും. അത്ര സന്തോഷം നല്ല മനസ്സുമൊള്ളുയാളാ നിന്റെയച്ഛൻ!... (അകലെ പതുവിന്റെ കരച്ചിൽ) മോളെ ആ പതുവെത്തിനാകിടന്നു അമറുന്ന? വേലത്താണോ കെട്ടിരിക്കുന്നത്?

ജാന:—രാവിലെ കൊണ്ടെ കെട്ടിയതാ! ആ കെട്ടുമൂട്ടിക്കടന്നു കറങ്ങുവാരിക്കും!

ഗൗരി:—നീ കഞ്ഞിയിലെള്ളോം ഒന്നും കൊടുത്തില്ലേ? (പതുവിന്റെ കരച്ചിൽ വീണ്ടും) കെട്ടുമൂട്ടിക്കടന്നു കറങ്ങിപ്പൊറുതി മുട്ടിയാ അതു കെടുന്നമറുന്ന! നീയങ്ങോട്ടൊന്നു ചെല്ലൂ!

ജാന:—കൊച്ചേട്ടനൊന്നും കഴിക്കേണ്ട!

ഗോപാ:—അച്ഛൻ കൂട്ടിച്ചേച്ചു വരട്ടെ! ഒന്നിച്ചു കഴിച്ചോളാം!

ജാന:—എന്നാ കറമ്പിയെ അഴിച്ചു വെള്ളംകൊടുത്തേച്ചു. ഞാനിപ്പോ വന്നേക്കാം!

ഗൗരി:—നീ ചെല്ലൂ! പത്തായത്തിന്റെ പൊറുത്തു വടക്കേക്കോണിലു കൊറച്ചു തവിട്ടു ഇരിക്കപ്പാണ്ടു. അതെടുത്തു വെള്ളത്തിലിട്ടുകൊടുക്കൂ!

ജാന:—പാലു വേണമെങ്കി പിണ്ണാക്കോ വല്ലോം കൊടുത്തേ ഒക്ക!

ഗൗരി:—അതിന്റെ കറവയററി കടവാ! അതു തീർന്നാപ്പിന്നെ പാലിനെത്തന്നെ ചെയ്യും? നീയങ്ങോട്ടു ചെല്ലു ജാന! (ജാന പോകുന്നു)

ഗോപാ:—കറമ്പിയുടെ കറവ തുറന്നോ അമ്മേ!

ഗൗരി:—തീർന്നിട്ടില്ലാതെ മാസത്തോളമായി കലയാണിയുടെ പേരടുപ്പം കഴിയുന്നതുവരെ കറക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു കറക്കാവാ! കലയാണിക്കു ഒന്നേരമെങ്കിലും പാലുകൊടുക്കേണ്ട?

ഗോപാ:—കറവ തീർന്നെങ്കിപ്പിന്നെ...

ഗൗരി:—കറക്കുന്ന കഷ്ടതയെന്നയാ!

ഗോപാ:—അതല്ല! ചാക്കോമാപ്പിള! ചോരിച്ചു... അതിനെ കൊടുക്കുമോന്ന്?

ഗൗരി:—കറമ്പിയേയോ?

ഗോപാ:—അതെ!

ഗൗരി:—അയാൾക്കെന്തിനാ?

ഗോപാ:—എന്തോ? ഇന്ന് എന്നോടു ചോദിച്ചു.

ഗൗരി:—നല്ല വർഗ്ഗമാ! ചാക്കോയ്ക്കു നേരത്തെ നോട്ടുള്ളതാ! ചന്ദനച്ചു നിൽക്കുമ്പോ ഒരു ദൈവനും എന്നോടു ചോദിച്ചതാ കൊടുക്കുമോന്ന്..

ഗോപാ:—പത്തൻപതുരൂപാ കിട്ടുമെങ്കിൽ... പരീക്ഷയ്ക്കു പണമുയ്ക്കാൻ...

ഗൗരി:—എന്തൊക്കെ റിത്തേയ്ക്കു മോനെ! നിന്റെയച്ഛനോടു ചോദിച്ചു നോക്കൂ.

ഗോപാ:—അമ്മയ്ക്കു വിരോധമില്ലേ?

ഗൗരി:—ഒള്ളതു പറയട്ടെ! കറമ്പിയെ കൊടുക്കുന്നതു എനിക്കിഷ്ടമല്ല.

ഗോപാ:—എന്നാ കൊടുക്കണ്ടാ! അവിടെ ഇരുട്ടിരിത്തി കൊറച്ചു പണം എടുത്താലോ?

ഗൗരി:—അതാതാ പടിക്കുറിവയെന്നോ? (വെളിയിലേക്കു നോക്കുന്നു)

ഗോപാ:—വല്ലേട്ടനല്ലോ? ഞാ! അതെ!

ഗൗരി:—കൃഷ്ണൻകുട്ടിയോ?

ഗോപാ:—അതെ!

(കൃഷ്ണൻകുട്ടി രംഗത്തേക്കു വരുന്നു മെലിഞ്ഞ ശരീരം. ഉയരം അധികമില്ല. ക്ഷീണിച്ച ഭാവം)

ഗൗരി:—നിന്നെ ദുരന്തം വന്നപ്പോ അറിഞ്ഞില്ലല്ലോ മോനെ! നീയെന്നാ ഇതു ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നോ?

കൃ.കുട്ടി:—വല്ല ക്ഷീണമൊന്നുമില്ല മേ! യാത്രചെയ്തതുകൊണ്ടു തോന്നുന്നതാരിക്കും.

ഗൗരി:—യാത്ര ചെയ്തെന്നുവെച്ചു കവിട്ടു ഒട്ടി കണ്ണുതാണ്, മെലിഞ്ഞു മനുഷ്യരൂ മാറിപ്പോകുമോ? അങ്ങനാണെങ്കി ആരെങ്കിലും യാത്രചെയ്യുമോ? നെനക്കു സൊഖമില്ലാതെന്നോ?

ഗോപാ:—ചേട്ടൻ തനിച്ചു വന്നാളോ?

കൃ.കുട്ടി:—ഉംകൊറച്ച ദിവസങ്ങളായി ആർക്കും സുഖമില്ല.

ഗൗരി:—എന്നാലും ഇങ്ങനെ പാടാകൃതമാകുമോ മനുഷ്യരൂ?

കൃ.കുട്ടി:—വല്ല നട്ടിലും പോയി കഷ്ടപ്പെടേണ്ടിവന്നാൽ ഇങ്ങനൊക്കെയേ ഇരിക്കൂ.

ഗൗരി:—അന്യന്മാരിൽ അമ്മനിക്കാൻ

The Catholic Union Bank Limited.

H. O. Mala, Kerala State

BRANCHES: ANKAMALY, ALWAYE, CHERPU, CHALAKUDY; IRINJALAKUDA, KALADY, MALA, N. PARUR & TRICHUR.

Undertakes

Banking Business of every Descriptions.

3 years and 5 years Cash Certificate in various Denominations.

RECURRING DEPOSIT A SPECIALITY

3 days and 15 days' Notice Deposits accepted on attractive terms

Savings Bank Account — Weekly withdrawal limit Rs. 1000 by Cheques.

Advances granted on approved securities. Monthly, Yearly and terminal Kuries (Chitties) conducted.

H. O. MALA, 24—7—1958.

T. K. KOCHUTHOMAN, Managing Director.

പോകുന്നവർക്കെ ഇങ്ങനാകുമോ? നെനക്കെന്നോ സൊവക്കേട്ട്?

ഗോപാ: നാട്ടനിള ഒരുതരം പനിയായിരുന്നുല്ല!

കൃ. കുട്ടി:—പനി വന്നു; പെമ്പ്റന്നോർക്കും പിള്ളേർക്കുമെല്ലാം.

ഗൗരി:—അവരുടെ ദീനമൊക്കെ മാറിയില്ലേ?

കൃ. കുട്ടി:—ഇപ്പോഴൊന്നുമില്ല.

ഗൗരി:—എല്ലാവരുംകൂടെ ഒന്നു കണ്ടിട്ടേതന്നായാ?

കൃ. കുട്ടി:—ഇവിടെ ഒരു പ്രാവശ്യം വന്നെച്ചുപോണകി പതുപതിനാറു രൂപാ വേണ്ടെ?

ഗോപാ:—ഓ! അതിനതക്ക ആവശ്യമൊണ്ടിരിക്കുന്നോ ഇവിടെ?

ഗൗരി:—അച്ചനേ അമ്മേ കാണാൻ വരേണ്ടത് ആവശ്യമല്ലേ?

ഗോപാ:—ആവശ്യംതന്നെ! അത്യാവശ്യമല്ലല്ലോ?

കൃ. കുട്ടി:—അച്ഛനിലേയ്ക്കു ഇവിടെ?

ഗൗരി:—ഒണ്ടു്. കുളികുപാ. ഇപ്പോ വരും ഇരിക്കു്. വന്നുകാലിൽ ഇങ്ങനെ നിിക്കാതെ! ദാഹിക്കുന്നെങ്കി ഇതു സമ്പാരം കൊണ്ടുമാൻ പരേട്ടോ. വല്ലോം കഴിച്ചെച്ചാന്നോ ഇങ്ങോട്ടു തിരിച്ചു?

കൃ. കുട്ടി:—കൊറച്ചു സമ്പാരം കഴിക്കാം.

ഗൗരി:—മോളേ! ജാന്ന! കൊറച്ചു സമ്പാരവളളും കലക്കിക്കൊണ്ടുവ! നിന്റെ അഞ്ചാമത്തെ കൊച്ചിനെ ന്നാതന്നു? എന്താണു പക്ഷിബാധയോ മറ്റോ ആതെന്നെ ആരാണു പറെന്നുകേട്ടു.

ഗോപാ:—പക്ഷിബാധയോ? അങ്ങനേ ഒങ്ങോ രോഗം?

(ചിരിക്കുന്നു)

ഗൗരി:—പിന്നിലേയ്ക്കു? നിനക്കെല്ലാം ചിരിയ!

കൃ. കുട്ടി:—അതിന്റെ കരളിനു് കൊറച്ചു കൊപ്പേമോണ്ടൊണ്ടെന്നു വൈദ്യൻ പറഞ്ഞു.

ഗൗരി:—ഇപ്പോഴെങ്ങിനെ?

കൃ. കുട്ടി:—മരുത സേവിച്ചോണ്ടിരിക്കുവാ. അവിടാർക്കും നല്ല ആരോഗ്യമില്ല. കിട്ടുന്ന ചക്രത്തി പകുതി വൈദ്യൻ കൊടുക്കാതേയൊള്ളു.

ഗൗരി:—മറ്റൊന്നുമില്ലെങ്കിലും ദീനോം ദണ്ഡോം ഇല്ലാതിരുന്നാമതി.

ഗോപാ:—സുഖക്കേട്ടു നമ്മളുപേന്നുപോല കേട്ടിൽ കൊള്ളാം!

കൃ. കുട്ടി:—ശങ്കരൻനായരു വന്നിപ്പോയോ?

ഗൗരി:—ഇല്ല. അയാളു പെണക്കത്തിലാണെന്നു തോന്നുന്നു.

കൃ. കുട്ടി:—എന്നിരിക്കാഴെഴുത്തയച്ചിരുന്നു.

ഗൗരി:—എന്തെന്നാ കാര്യം?

ഗോപാ:—പണം വേണമെന്നോ ഭാരം കൊടുക്കണമെന്നോ ആരിക്കും.

കൃ. കുട്ടി:—അതെന്താ നെന്നക്കിതു നിസ്സാരം?

ഗോപാ:—പ്രായം കൂടുന്തോറും

നഷ്ടർക്കു വിവരം വരേണ്ടതാണു്, അതിനുപകരം സ്വാർത്ഥത കനത്തുവരുന്നതു കാണുമ്പോ.....

കൃ. കുട്ടി:—(കുറച്ചു ദേഷ്യത്തിൽ) അയാളു് പണമോ വീതമോ ചോദിക്കുന്നതിലെന്നാ തെറ്റു്?

ഗോപാ:—(നിസ്സാരമാക്കി ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) അതുതന്നെ ചോദിക്കാൻ വന്നിരിക്കുന്ന ആളിനു് അയാളെ ന്യായീകരിക്കാനാക്കുന്നില്ല.

കൃ. കുട്ടി:—(കുറിച്ചായി) ഞാൻ വീതം ചോദിക്കാൻ വന്നിരിക്കുമാണെന്നു നീയെങ്ങനെയാറിഞ്ഞു?

ഗോപാ:—എഴുത്തു് ഞാനും കണ്ടു. എനീം ഈ വീട്ടിലു് ഞാനും ജാനും അല്ലേ ഉള്ളു. എങ്ങിനെ നശിച്ചാൽ എന്താ? വീതം വയ്പിപ്പോന്നും കിട്ടാനുള്ളതു കൂടാതും അല്ലാതെ കൂടെപ്പറ്റു കൂടെക്കൂടി ഉയർത്താനൊരു മാർഗ്ഗംണ്ടോ ആർക്കുകിലും?

ഗൗരി:—നേരലോ ഗോപാലൻ പറേന്ന! നിങ്ങളെല്ലാം ഒരു നെലയിലേത്തുമ്പോ ഇവിടുത്തെ പ്രാമാണ്ഡങ്ങളൊക്കെ കുറയുമെന്നു കരുതിയിരുന്നു. എന്നാലു് ഇന്നു്.....ഇവിടെ കേൾക്കാനുള്ളതു വീതം ചോദിക്കലും മറ്റുമ!

കൃ. കുട്ടി:—(വിഷമിച്ചു്) നാലഞ്ചു പിള്ളേരും ഞാനും പെമ്പ്റന്നോരും കടന്നു കയ്പു്പ്പെട്ടെന്നു നിങ്ങളാതും അറിയുന്നില്ല. എവിടെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും ചോദിക്കാൻ ഇവിടല്ലാതെവിടെങ്കിലുമൊണ്ടോ?

ഗോപാ:—അവനവന്റെ കാര്യം വരുമ്പോ അച്ഛനമ്മക്കേമെന്ന നോട്ടമൊന്നും വേണ്ടുന്നാരിക്കും പ്രമാണം?

കൃ. കുട്ടി:—(കോപിച്ചു്) നിന്നോടൊന്നും പറഞ്ഞില്ല.

അണിയറയിൽ കൊച്ചുകുഷ്ണപിള്ള. ആരോടാ അവിടെ വർത്തമാനം പറേന്ന?

ഗൗരി:—കുഷ്ണൻകുട്ടിയാ.

കൊ. കുഷ്ണപിള്ള:—അവനെപ്പോ വന്നു?

കൃ. കുട്ടി:—ഇപ്പോ വന്നതേയുള്ളു.

ഗൗരി:—കൊച്ചുകുലാണിടെ കൊച്ചിനെ നീ കണ്ടില്ലല്ലോ. ഇങ്ങോട്ടെടുത്തോണ്ടു വരാം. (പോകുന്നു)

കൃ. കുട്ടി:—അതിന്റെ തന്ത്ര ഇങ്ങോട്ടു വരുണെന്നു് എഴുതിയൊണ്ടാരുത.

ഗോപാ:—ഇങ്ങോട്ടോ?

കൃ. കുട്ടി:—എന്താ നിനക്കിതു ആശ്ചര്യം?

ഗോപാ:—വീട്ടു വെച്ചുകൊടുത്തില്ലെങ്കിൽ ചേച്ചിയെ ഇനി തിരിച്ചുവിട്ടുച്ചോണ്ടു പോവത്തില്ലെന്നും പറഞ്ഞു് ഒരഴുത്തു് ഇവിടെ വന്നിരുന്നു. പിന്നെ ഈ മാനസാന്തരം എങ്ങിനെ വന്നെന്നു വിചാരിച്ചു?

കൃ. കുട്ടി:—അയാളുടെ വേഷമും അയാക്കറിയാം.

ഗോപാ:—വിഷമങ്ങൾ ആർക്കാ ഇല്ലാത്തു? എന്തു വിചാരിച്ചു മനുഷ്യ

ർക്കു നിരക്കാത്ത കാര്യമൊന്നും പറയുകയും എഴുന്നള്ളിക്കുകയും അരുതു്, അതു് ആർക്കും യോഗ്യതയല്ല.

(കൊച്ചുകുഷ്ണപിള്ള കുളി കഴിഞ്ഞു തോർത്തും തോളിലിട്ടുകൊണ്ടുവരുന്നു.)

കൊ. കു. പിള്ള:—നീയെപ്പോത്തിരിച്ചു മോനേ കൊല്ലത്തുന്?

കൃ. കുട്ടി:—രാവിലേ പോന്നതാ: (വെളിയിലേക്കു നോക്കി വല്ലാതെ നിൽക്കുന്നു)

കൊ. കു. പിള്ള:—നീന്റെ എഴുത്തുകിട്ടി. ഞാൻ കൊറെ വേദനിച്ചു.

കൃ. കുട്ടി:—(മുഖം വാട്ടുന്നു) വേദനിപ്പിക്കാനല്ല! ഞാനതു് എഴുതിയതു്.

കൊ. കു. പിള്ള:—അതെനിക്കറിയാം. എന്റെ മക്കൾക്കാർക്കും എന്തെ വേദനിപ്പിക്കണമെന്നു വിചാരം കാണുകയില്ല. ഉദ്ദേശം അതായിരുന്നില്ലെങ്കിലും ആ എഴുത്തിന്റെ ഫലം അതായിത്തീർന്നു മോനേ:

ഗോപാ:—(വെറുപ്പോടെ) എല്ലാവരും നിരന്നുനിന്നു് അവരവരുടെ അവകാശം പറയാൻ കൈനീട്ടുമ്പോ കൊടുക്കാൻ വല്ലതുമൊണ്ടെങ്കി കൊടുത്തുതൊലുത്തതോ!

കൃ. കുട്ടി:—(ദേഷ്യത്തിൽ) നീയെന്തിനാ ഇങ്ങനെ തുറുതല പറേന്ന?

ഗോപാ:—സഫി കെട്ടിട്ട!

കൊ. കു. പിള്ള:—സഫി കെട്ടേണ്ട കാര്യമാണല്ല മക്കളെ ഇതിലൊന്നും. എന്നിങ്ങ നിങ്ങൾക്കു വീതംവച്ചു താനുള്ള ഒരു സമ്പാദ്യം നിങ്ങളോടുള്ള സ്നേഹം മാത്രമാ. വീതം പറാനുള്ള ആളു കൂടുന്തോറും അതു കൂടുകയേയുള്ളു. അതു കൊടുക്കുന്നോറും എന്റെ മനസ്സ് നിറയുകയേയുള്ളു. മക്കളും മക്കളുടെമക്കളും.....അങ്ങിനെ വർദ്ധിക്കുമ്പോ ഞാനും വളരുകയാ അവസാനമില്ലാതെ വളരുന്നതുപോലെ ഒരു സുഖം.മറ്റു വല്ലതുമൊണ്ടോ? സ്നേഹിക്കുന്നതും മാറിക്കുന്നതും പ്രതിഫലം വിചാരിച്ചല്ല മോനേ!

കൃ. കുട്ടി:—(വികാരവിവശനായി.) ഞാൻ വീതം ചോതിക്കാനല്ല! ഇന്നു് ഇങ്ങോട്ടു വന്നതു്. മാപ്പം പറയാനാണു്.

കൊ. കു. പിള്ള:—(തൊണ്ടയിരി) മാപ്പോ?

കൃ. കുട്ടി:—അതെ (കണ്ണു നിറയുന്നു.) ആറു കൊല്ലത്തോളമായിട്ടു അച്ഛനെ ഞാൻ അലട്ടുകയായിരുന്നുപോ വീതം ചാരിച്ചു്. അച്ഛൻ എന്നോട്ടു് ഇക്കാലത്രയും ഒന്നു കോപിക്കുപോലും പെരില്ലല്ലോ. ശാസനാരൂപത്തിൽ നിഷേധരൂപത്തിൽ ഒരു വാക്കു് ഉച്ചരിച്ചിട്ടില്ലല്ലോ. അതാണെന്റെ ശിക്ഷ. അച്ഛൻ സാധ്യമല്ലെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ, കോപത്തോടെ പര്യചായി പെട്ടിമാറിയിരുന്നെങ്കിൽ, എന്നെ ശാസിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, എന്റെ വിജയമാകുമായിരുന്നു. ഓരോ പ്രാവശ്യവും ഞാൻ വിചാരിക്കും. ഈ നല്ല

അപ്പനോടേതു നന്ദിക്കോണം ഞാൻ കാണിക്കുന്നതെന്ന് (കണ്ണനിർ ഒഴുകുന്നു). പക്ഷേ അത് ഇതുവരെ അടക്കി വച്ചിരുന്നു. (വിവരനായി) എനിക്കു ഇനി അക്കാൻ കഴിവില്ലല്ലോ! ഞാനിങ്ങോട്ടോടിയത് സകലതും ഏറ്റുവാങ്ങൽ, പശ്ചാത്തപിച്ചു, ക്ഷമായാചനം ചെയ്യാനാണ്. എന്റെ ഇരുട്ട് നികിയത് അപ്പനാണ്. (തല താഴ്ത്തി നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

കൊ. കൃ. പിള്ള:—(കണ്ണനിറഞ്ഞു) തെറ്റൊന്നും നീ ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ മകനേ! നീ കരയേണ്ട കാര്യമില്ല.

(കരയുന്ന ഒരു കൈക്കുഞ്ഞിനെ എടുത്തുകൊണ്ടു ഗൗരിയമ്മ രംഗത്തേക്കു വരുന്നു.)

ഗൗരി:—കൊച്ചുകളേ! ഒരക്കത്തി പെട്ടത്തിട്ടാ കരേണം! വാവോ! വാവോ! വേ!.....ഇങ്ങോട്ടു നീങ്ങിനിൽക്കൂ കൃഷ്ണൻകുട്ടി വെളിച്ചത്തേക്കു, കൊച്ചിനെ കാണാമല്ലോ.

ഗോപാ:—ഈ പാതിൽ കെടത്തണമേ! (പായ് നീക്കിയിട്ടു കൊടുക്കുന്നു.)

ഗൗരി:—തന്റേതെ തനി പകർപ്പാ. ആ ശങ്കരൻനായരുടെ മൂക്കുകൂട്ടപ്പരികവും വരേ! അല്പോ മോനെ! (എല്ലാവരും മിണ്ടാതെ നിൽക്കുന്നത് മനസ്സിലാക്കിയിട്ട്) ഞെ! നീ യെന്നു വല്ലാതെ നിൽക്കുന്നേ? എല്ലാരുമെന്താ മിണ്ടാതെ നിൽക്കുന്നേ? അവരെ റഴക്കു പറഞ്ഞോ? (കുഞ്ഞിനെ കിടത്തുന്നു.)

കൊ. കൃ. പിള്ള:—വഴക്കൊക്കെ തീർന്നു!

ഗൗരി:—കൊച്ചുകളാണിങ്ങു കൊച്ചുമ്പേ ഓഴയ്ക്കുന്നതല്ല.

കൃ. കുട്ടി:—എവിടെന്ന്?

ഗൗരി:—ശങ്കരൻനായരുടെ. അവളെ വിളിച്ചോണ്ടു പോവാൻ അയാളിങ്ങോട്ടു വരുന്നെന്ന്!

ഗോപാ:—ചേച്ചിയുടെ കണ്ണു ഇനിയുമെങ്കിലും തോരുമല്ലോ!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—പണത്തിന്റെ തോതുവച്ചു മനുഷ്യബന്ധങ്ങൾ വജ്രയപ്പെട്ടത്താൻ ശ്രമിക്കാതിരുന്നാൽ ആരുടേം കണ്ണു നനയാൻ ഇടവരുത്തില്ല. ജീവിതത്തിൽ ഞാൻ പറിച്ചത് അതു മാത്രമാണ്.

ജാന:—(അകത്തു) കൊച്ചിനു പാലു കൊടുക്കാരായേ! ഇങ്ങോട്ടു തന്നേക്കാമോ?

ഗൗരി:—വന്നെടുത്തോണ്ടു പോടീ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:—ശങ്കരൻനായരു ചീത്തയല്ല. നല്ലവനാ. പാവത്തിനും പ്രാമാണ്ഡം കരയേയിക്കാ. അതുകൊണ്ടു വിഷമിക്കുമ്പോ ഇടവുവലവും നോക്കാതെ സംസാരിച്ചുകളയും.

ജാന:—(രംഗത്തേക്കു വന്ന്) കൊച്ചിനെ എടുത്തോണ്ടു പോട്ടോ?

ഗൗരി:—പാലും കൊടുത്തു തൊട്ടിലിട്ട് ആടു മോളേ! ഒരങ്ങിക്കോളും.

ജാന:—(കുട്ടിയെ എടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നു) ടൂ... ബാബാ!

ഗൗരി:—ഈ ജന്തുന്റെ കാര്യം ഒന്ന് ഓർക്കേണം!

ഗോപാ:—മിനിത്തൊന്നും അച്ചുതൻനായർ എന്നോടു അക്കാര്യം പറഞ്ഞതേയുള്ളൂ.

കൃ. കുട്ടി:—എന്ത് അച്ചുതൻനായർ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:—വടക്കേക്കോയിക്കലെ രാഘവൻനായരുടെ മോൻ ഒരു വാദ്ധ്യന്തര്യല്ലോ. നിയറിയത്തിലേയോ?

കൃ. കുട്ടി:—ഓ! ഞാനോർമ്മിക്കുന്നു. ഇരുനീറത്തിൽ...അധികം ഉയരമില്ലാതെ...അമ്പലത്തറയിൽ എന്നും വൈകുന്നേരത്തു വന്നിരിക്കാറുള്ളയാളിലേയോ?

ഗോപാ:—അതേ! അയാളുതന്നെ!

ഗൗരി:—ജന്തുനെ കല്യാണം കഴിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞു നടുക്കുന്ന അയാളി...!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—പഴയകാലത്തു അവരുടെ തറവാടായിരുന്നു ഇവിടുത്തെ പ്രമാണപ്പെട്ടത്. ഇന്നു ക്ഷയിച്ചുപോയി. അച്ചുതൻനായർക്ക് കഴപ്പമൊന്നുമില്ല. ജന്തുനും അയാളോടു വിരോധമുണ്ടാകാനിടയില്ല.

ഗൗരി:—(ചിരിച്ചിട്ട്) വിരോധമില്ലെന്നു മാത്രമല്ല; താൽപ്പര്യമാണുതാനും.

കൃ. കുട്ടി:—അങ്ങനാണെങ്കിൽ അതങ്ങു നടത്തണം.

ഗോപാ:—നടത്താൻ പണച്ചെലവിലേയോ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:—പ്രഭാവവും പൊങ്ങച്ചവും കാണിക്കാനുള്ള എർപ്പാടല്ല വിവാഹാഘോഷം. ചെലവല്ലാതെ നടത്തിയാലെന്താ?

ഗോപാ:—!-ക്ഷേത്രത്തിലയാലെന്താ?

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അങ്ങനെയായാ മാമൂലൊന്നു കൂടിമാറിയെന്നൊരു നല്ലപേരും നമുക്കു കിട്ടും.

ഗൗരി:—(സംശയിച്ച്) അസൂയാലുക്കളു് അതുമിതും പറയും!

കൊ. കൃ. പിള്ള:—അവർക്കും പറയാൻ വല്ലതും കൊടുക്കത്തന്നായല്ലോ!

ഗോപാ:—ജന്തുന്റെ വിവാഹം കൂടി നടന്നാൽ ഇവിടെ പിന്നെ ഞാനല്ലേയുള്ളൂ ഒരു പ്രശ്നമായിട്ട്.

കൊ. കൃ. പിള്ള:—(സമാധാനിക്കുന്ന മട്ടിൽ) നിങ്ങളാരും ഒരിക്കലും ഒരു പ്രശ്നമായിട്ടില്ല മകനേ! പ്രശ്നമാകുന്നതു കുടുംബത്തോടുള്ള കെട്ടു മറന്നു പരസ്പരം മൽസരിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോഴാ. ഒരു വീട്ടിലെ ഭദ്രദീപത്തെ ഇരുട്ട് തെക്കിക്കെടുത്തിക്കളയുന്നതുപോഴാ. സ്നേഹിക്കാനുള്ള മൽസരം നിങ്ങളിൽ കൂടുമ്പോൾ ഇരുട്ടു നീങ്ങും. മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനാകും.

(തട്ടം നീക്കിവച്ചു മുറുക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. മറുറ്റുള്ളവർ ഒന്നും പറയുന്നില്ല. നിശ്ബന്ധം.)

(കർട്ടൻ)

Phone: 2291

Pukalakat Brothers,

P. O. Box No. 102,

Kottayam.

DEALERS IN:-

All sorts of Paper for Printing and Writing, Printing Inks, Office Stationery, Soda gas, Essences, Aerated Water Requisites and Bakers' Requisites, etc., etc.